БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 36-хи жэлээ гарана

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 287 (9119)
ДЕКАБРИИН 8
ВТОРНИК
1959 он
Сэн 20 мүнгэн

ТЕХНИКЭЕЭ САГ СООНЬ ЗАҺАА ҺАА, РЭХЭ ЖЭЛ БАЯН УРГАСА ХУРЯАГДАХА!

1960 оной февралиин 1 болотор трактор болон хүдөө ажахын машинануудаа бултыень заһабарилхабди

Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд-механизаторнуудай республикын хүдөө ажахын бүхы механизаторнуудта хандаһан

ХАНДАЛГА

ндэтэ нүхэд!

ммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулха гэ- КПСС-эй XXI съездын хараалһан асари ехэ зо- онуудые манай ороной ажалшад тон ехэ дэб- тэтэйгээр бэелүүлжэ байна. Долоон жэлэй тү- шын жэлэй 10 һарын туршада промышленнос- , хүдөө ажахын, мүн арадай ажахын бусадшье аринуудта горьтой амжалтанууд туйлагдаа. СС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ хү- гэй болон городой ажалшадай шэнэ шэнэ ам- танууды туйлажа байһаниинь бидэндэ үдэр дуулдана.

арти, правительствынгаа түүхэтэ шиидхэбэринүү- хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ манай озой гэшүүд хубитаяа горьтойгоор оруулалсана. оон жэлэй түрүүшын жэлые амжалтатайгаар үн- эжэ байнабди. Энэ жэл ороohо таряанай болон урузын, овощиин баян ургаса хуряагдаа, мяха, мүн хүдөө ажахын бусадшье продуктнуудые эл- эр абадаг болообди. Ороohо таряа, мяха болон өө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха тү- өө колхознай болзорhоонь урид дүүргээ, бүхы ур- алнуудай һайн шанартай үрэһэн хүсэд бии. Эдэ ын амжалтанууд имагтал колхозоймнай хүдөө хын хүсэтэ техникэтэй болоһонойнь ашаар туй- даа гэжэ һайрхалтагүйгөөр хэлэхэдэ болохо. никэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэһэн зорил- рдаа табижа, энэ жэл условно трактор бүхэндэ гектар зөөлэн хахалалга хээбди.

айгша ондо мал ажалай хүдэлмэри оньhожо- лха талаар горьтой юумэ хэгдээ гэбэл, һүнэй-то- на нэгэ фермэдэ үнеэдые бүлеэн уһаар уһалха эрэлгэ тодхогдоо, тэжээл буйлуулдаг кухни ба- дажа түхеэрэгдээ.

ашанхи арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, оон жэлэй хоёрдохи жэлдэ гектар бүриһөө дунда ээр 12 центнер ороohо таряа, 300 центнер куку- ын ногоон эшэ набша хуряаха гэжэ хараалан- бди. Тиихэдэ һү, мяха, ноohо болон бусад про- тнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ зорилготойбди. баһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын өө хабарай тарилгын хүдэлмэридэ эрхимээр дэхэ зэргэтэйбди. Колхоздоо бии байһан техни- э саг болзортонь, һайн шанартайгаар заһабари- һаа, 1960 ондо туйлагдаха амжалтанудай үндэ- һуури табихабди гэжэ һайса ойлгонобди. Тиимэ- колхозоймнай механизаторнууд полевой хүдэл- инүүдые дүүргэхэтээ хамта трактор болон хүдөө ахын машинануудаа заһабарилжа эхилээ юм. На- рай үедэ 4 «ДТ-54» трактор, 2 плуг, 9 сеялкэ, 50 ной заһабариланхайбди. Мүнөө бидэнэр КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй нээгдэтэр 18 тракторнуудайнгаа 13-иень заһабарилха гэһэн уялга абанхайбди. Тиихэтээ хамта трактор болон хүдөө ажахын машинануудаа февралиин 1, комбайнуудаа апрелиин 1 болотор бэлэн болгохо хараатайгаар ажаллаха байнабди.

Мүнөө үедэ заһабариин хүдэлмэридэ колхозоймнай дүй дүршэлтэй 18 механизатор хүдэлнэ. Двигательнүүдые, скорость хубилгадаг коробко, пусковой двигательнүүдые болон тракторай хойто мост, ходовой частьнуудые заһабарилха 4 томодхогдоһон узел заһабарилга дээрэ эмхидхэгдээ. Түлишын аппаратуранудые РТС-тэ заһабарилхабди. Хүдөө ажахын машинануудые заһабарилгада дүй дүршэлтэй залуу механизаторнууд табигдаа. Колхозоймнай мастерской соо техникэ заһабарилха график табигдаад, заатагүй дүүргэгдэнэ. Бидэнэр заһабариин шанарые тон наринаар шалгаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулнабди. Мастерской cooһoo гараһан трактор хүдэлгэгдэжэ туршагдаагүй һаа, заһабарилагдаа гэжэ тоологдохогүй.

Заһабариин үедэ механизаторнуудайнгаа дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди. Механизаторнуудай мэргэжэл шадабарииe дээшэлүүлхын түлөө һуралсал эмхидхэхэбди.

Үбэлэй үедэ механизаторнуудайнгаа хүсөөр кукурузын поли дээрэ саһа тогтоожо, наг шэбхэ гаргахабди. Хоёр фермэ дээрэ үнеэдые бүлеэн уһаар уһалха түхеэрэлгэ инженер Нурминскиин зохёоhoop тодхожо, тэжээл буйлуулдаг түхеэрэлгэ болон дүүжэн харгы бүтээхэбди.

КПСС-эй ЦК-гэй декабрьда болохо Пленумэй угтамжада техникэ заһабарилха 4-дэхи кварталайнгаа түсэбые дүүргэхэ зорилготойгоор машинно-тракторна паркын заһабарииe эмхитэйгээр, һайн шанартайгаар хэхын тула социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень республикынгаа хүдөө ажахын механизаторнуудые бидэнэр уряалнабди. Трактор болон хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха хэрэгээ февралиин 1, таряа хуряадаг комбайнуудые апрелиин 1 болотор сүм дүүргэе. Энээнтэй хамта үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө горьтой хүдэлмэри хэе.

Н. П. Кавелин—колхозой түрүүлэгшэ, **С. И. Шестаков**—колхозой механик, **В. П. Каленов**—2-дохи тракторна бригадын бригадир, **И. Е. Григорьев**—1-дэхи тракторна бригадын бригадир, **М. П. Голых**—мастерскойн токарь, **В. Л. Зайцев**—тракторист, **Л. И. Вершинин**—комбайнер:

КПСС-эй ОБКОМДО

Хүдөөгэй бүхы механизаторнуудта Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхозннгууд-механизаторнуудай хандалга тухай

олхоз, совхозуудта намар-үбэ- үедэ трактор, машинануудые соонь, һайн шанартайгаар за- арилха хэрэгэй шухала байһые аадаа абажа, КПСС-эй обком э тогтоол баталба.

Трактор, машинануудые заһа- лха 4-дэхи кварталай түсэбые СС-эй ЦК-гэй Пленумэй нээгдэхэ үдэр хүрэтэр, бүхы техникээ февралиин 1 болотор, комбайнуудые 1960 оной апрелиин 1 хүрэтэр заһабарилжа, сүм дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, республикын хүдөө ажахын бүхы механизаторнуудта хандаһан Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд-механизаторнуудай үүсхэлые һайшаан дэмжэхэ.

2. Зэдынхидэй хандалгые хаа хаанагүй үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, намар-үбэлэй заһабарилгые хараалагдаһан болзорто үнгэргэхэ тушаа уялгануудые абаха гэжэ КПСС-эй айкомууд, аймгүйсэдкомууд, колхозуудай правлени болон совхозуудай дирекци уялгалагдаба.

К. Е. Ворошилов, Ф. Р. Козлов, Е. А. Фурцева нүхэдэй Инди ошохо болоһон тухай

Индидэ айлшалхыень СССР-эй рховно Соведэй Президиумэй рүүлэгшэ К. Е. Ворошиловые диин президент г-н Раджендра асад 1958 оной эсэс багта ури- юм. К. Е. Ворошилов үбшэл- дээрэһээ тиихэдэ Индидэ аян- лжа шадаагүй һэн.

Президент г-н Р. Прасад Инди аян- лхыень К. Е. Ворошиловые 1959 й ноябрьда дахяад уряа. СССР- Министрнүүдэй Соведэй Түрүү- шын Нэгэдэхи орлогшо Ф. Р. зловые, СССР-эй Верховно Со- эй депутат Е. А. Фурцевае К. Е. рошиловтай хамта Индидэ аян- лхыень Индиин правительство лэ уриба.

Эдэ уряалнууд баясхалантай- р хүлеэн абтаа.

К. Е. Ворошилов, Ф. Р. Козлов, А. Фурцева 1960 оной январиин гэһээ хойшо Делидэ ошожо, диин республикын арбан жэлэй һайндэрлэлгэдэ хабаадалсаха, эб штадуудаарнь аяншалха, арадай ажабайдалтай та- юм.

Дуу, хатарай ансамблиин артистнар Ломоносовой нэрэмжэтэ Москвагай Гүрэнэй университедтэ арадай демократиин оронуудай студентнэртэ концерт харуулжа байна. ТАСС-эй фотохроника.

Совет ороной үрэжэлтэ хүрьһэнһөө соёл культурын сэсэрлиг мүндэлөө

ОРОД ТЕАТРЫН АМЖАЛТА

Бурядай АССР-эй ород драмын театр жэл бүри классигуудай хоёр-гурбан пьесэ зүжэглэн табидаг. Тус театрын репертуар соо А. Н. Островскиин зохёолнууд нилээд горьтой һуури эзэлдэг. СССР-эй Академическэ Бага театрын сценэ дээрэ декадада асарһан «Василиса Мелентьева» гэһэн зүжэгөө тэрэ театр харуулаа. Бүри үни «Отечественные записки» гэжэ журналда түүхын темээр бэшэһэн пьесэнүүдэйнь эгээл эрхимынь гэжэ тоологдоһон «Василиса Мелентьева» Москвагай ажалшадта халуунаар угтагдаа. Ород арадай түүхын нэгэ хэһэгые тон тодоор харуулха, хүнэй абари зан тайлбарилха талаар тус пьесэ артистнарта айхабтар үргэн арга боломжо олгоо. Иван Грозный хаанай рольдо бэлигтэй артист **Ю. Коршун** наадаа. Бурядай АССР-эй арадай артист **П. Гофманой** Малюта Скуратов боложо наадахань ехэ һонирхолтой байгаа.

САСУУТАН — «САСУУТАНДА» НААДАНА

Бурят драмын театрын декадада асарһан «Барометр шуурга харуулна», «Ухаанһаа болоһон уйдхар», «Тайфун», «Будамшуу», «Сасуутан» гэжэ зүжэгүүд ниислэл хотынхидой һайшаалда хүртөө. Мүнөө Горькиин нэрэмжэтэ уран зохёолой институтда һуража байһан залуу артист Бато-Мунко Пурбуев «Сасуутан» гэжэ хүхюутэй пьесэ бэшэһэн байба. Тус пьесэ залуушуулда — дунда һургуули дүүргэһэнэй удаа колхоздо хүдэлхэеэ гараһан хүбүүд, басагадта зорюулагданхай. Ондо ондоо абари зантай тэдэ залуушуулые коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулалсаха гэһэн һанал, эрмэлзэл нэгэдүүлнэ. «Сасуутан» гэжэ зүжэг мүнөө сагай ажабайдал харуулхаһаа гадна, хүнүүдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ асуудалнуудые дээрэ үргэнэ. Залуушуулай рольнуудта нёдондо Ленинградай театральна институт дүүргэһэн **С. Будажапов, Н. Шагдарова, С. Хандуев, Д. Жалсараев** болон бусад наадана.

МОСКВАГАЙ КОНСЕРВАТОРИИН ЕХЭ ЗАЛ СОО

Москвагай консерваториин ехэ зал соо бурят хүгжэмэй эгээл залуу һалбари болохо симфоническа хүгжэм ниислэл хотынхид шагнажа, ехэтэ һайшаагаа. Хорёод жэлэй урда тээ түрүүшын декадын үдэрнүүдтэ Р. Глиэрэй «Баатарлиг арадай марш», бурят композитор Б. Ямпиловай симфоническа сюитэ тэдэнэр шагнаа һэн. Үнгэрһэн жэлнүүдтэ бурят композиторнууд хэдэн арбаад симфоническа зохёолнуудые бэшэһэн, хэдэн хүгжэмшэд Москвагай, Ленинградай, Свердловскиин консерваторинуудые, Улан-Удын хүгжэмэй училищи дүүргэһэн байба.

«СЭСЭГТЭ ХИЗААР»— «АЛТАН ЗУЛА»

Москвагай филармониин оркестр Н. Аносовой хүтэлбэри доро өөрын өөрсэ шэнжэтэй, онсо түхэл маягтай бурят хүгжэмэй зохёолнуудые гүйсэдхэжэ, бүгэдэндэ магтуулаа. **Д. Аюшеевэй зохёоһон «Колхозой хабар»** гэһэн симфоническа эскиз бүришье ехээр магтагдаа.

Тус хүгжэм дотор арадай уран нугалбарита аялганууд, суута «Ёохор» оролсожо, баатарлиг ажал жаргалта байдал хоёрые нэгэдүүлэн зэдэлээ. Хүгжэмэй автор лимбэ, жэмбүүр гэхэ зэргын арадай инструментнүүдые шадамараар хэрэглээ.

Декадада хабаадагшад «Трехгорная мануфактура» гэжэ комбинадай бүд нэхэлгын фабрикада ошожо, концерт харуулаа. Зураг дээрэ: РСФСР-эй габьяата артист Л. Линховоин, СССР-эй арадай артист Г. Цыдынжапов бүд нэхэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна.
В. Львовой фото.

Б. Ямпиловай «Сэсэгтэ хизаар» гэһэн сюитэ шагнагшад ехэтэ һайшаагаа. Тус зохёол дотор Эхэ ороноо магтаһан хүсэтэ гимн һүртэйгөөр зэдэлнэ. Л. Книппертэй хамта авторай бэшэһэн «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ баледэй хүгжэм болон хатарнууд Москвагай ажалшадай дура татажа шадаа.

Ж. Батуевай «Колхозой хатарай сюитэ», Б. Майзельтай хамта тэрэнэй бэшэһэн **«Алтан зула»** гэжэ шэнэ баледһээ абтаһан сюитэ концертын үедэ наадагдаа.

БУРЯТ, ОРОД УРАН ЗОХЁОЛШОДТО ТУҺАТАЙ УУЛЗАЛГА

Совет Бурядай уран зохёолшодой болон Москвагай уран зохёолшодой уулзалганууд, уншагшадай конференцинүүд, творческо зүбшэн хэлсэлгэнүүд, уран зохёолой үдэшэнүүд дүүрэхэ дүтэлөө.

Москвагай уран зохёолшод, ажалшад **Ч. Цыдендамбаевай, Д. Батожабайн, Б. Мунгоновой** романууд болон повестьнуудые, **Н. Балдано, Ц. Шагжин, Х. Намсараев** гэгшэдэй пьесэнүүдые, **Д. Жалсараев, Н. Дамдинов, Ц. Жимбиев** болон бусадай шүлэгүүдые үндэрөөр сэгнээ.

Декабриин 4-дэ декадын уран зохёолой хуби түгэслөө. Бурят уран зохёолшодые амжалта туйлаһантайнь дашарамдуулан, амаршалхаяа ниислэл хотынхид олоороо суглараа. СССР-эй уран зохёолшодой Союзай секретарь **Г. Марков** хурса гуурһата аха дүүнэртээ шэнэ амжалта туйлахые хүсэхэ зууреа, зүбшэн хэлсэлгэ, уулзалга, уран зохёолой үдэшэнүүд имагтал бурят айлшадта бэшэ, мүн ород уран зохёолшодто ашатай туһатай байгаа гэжэ тэмдэглээ.

Бурядай АССР-эй уран зохёолшодой правлениин түрүүлэгшэ **Н. Балдано** аха дүүгэй туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө Москвагай уран зохёолшодто, ажалшадта баясхалан хүргэһэн, саашадаа Бурядай уран зохёолой шэнэ шатада дабшан гараха, совет арадай баатарлиг ажал бүри шадамараар зураглаха хүсэ шадал энэ декада үгөө гэжэ хэлээ.

Тэрэ үдэшэ бурят поэдүүд зохёолнуудаа уншаа.

Һүүлээрнь ехэ концерт болоо.

ҮДЭШЭЛГЫН ЗҮЖЭГҮҮД 34 ДАХИН ХҮШЭГЭ НЭЭГДЭЭ

Арбан үдэрэй туршада алдарта Москва өөрынгөө эрхим һайн театрнуудта бурят айлшадые, декадада хабаадагшадые угтаа. 34 дахин хүшэгэ нээгдээ. Хэдэн зуун жэлдэ бурят арадай зохёоһон үльгэр домогууд, жаргалта мүнөөдэрэйнгөө ажал, байдал харуулһан зохёолнууд, революциин урда тээхи үдэрнүүдтэ зураглаһан зүжэгүүд, бурят артистнарай гамтайгаар, үнэн зүрхэнһөө харуулһан классическа зохёолнуудай образууд Москвагай ажалшадай урда эли тодоор харагдаа.

Декабриин 6-да, амаралтын үдэр, Бурядай театрнууд һүүлшынгээ зүжэгүүдые харуулба. Бурядай оперо, баледэй театрын солистнар — арадай дундаһаа урган гараһан дуушад, хатаршад Москвагай ажалшадта танигдаха болонхой, дурлагданхай байгаа. Москвагайхид А. Бородиной «Игорь тайжа» гэжэ оперодо хабаададаг артистнарта гүнзэгы сэдьхэлһээ альга ташаа, Л. Книппер Б. Ямпилов хоёрой хүгжэмтэй «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ балет соохи өөрынь өөрсэ шэнжэтэй хатар хаража тэдэнэр баясаа.

Декадын үдэрнүүдтэ Москвагай ажалшадта дүрбэ удаа харуулагдаһан тэрэ баледые Ленинскэ шангай лауреат, СССР-эй арадай артистка Галина Уланова ингэжэ сэгнэнэ:

—Манай орон доторхи арадуудай нэгэн бурят арадай өөрын балетдэй болоһондонь хэмгүй баярлаба. «Арюун гоохон Ангар дүүхэйе» хаража, сэдьхэлээ ханааб. Байгалдаа адли һүр жабхалантай, арадай үльгэр домогһоо үндэһэтэй зохёол болоһониинь ехэ һонирхолтой байба. Энэ зүжэг угаа уранаар, шадамараар бэлдэгдээ. Театрын хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ анхаралтайгаар, ажалдаа инаг дуратайгаар хандаһаниинь ходо харагдана. Дутуу дунда байгаал юм аабза. Гэбэшье ошо зали ехэтэйгээр, оролдосотойгоор хүдэлдэг театрын артистнар дутуу дундаяа усадхажа шадаха байһандань һэжэг һанагданагүй.

Амаралтын үдэр СССР-эй Академическэ Бага театрта Ц. Шагжинай Будамшуу» гэжэ комеди Бурядай драмын театр дахин харуулаа. Энэ зүжэг ниислэл хотын ажалшадта хэдэн удаа һайшаалда хүртэһэн байна. Тэрэ үдэршье мүн лэ бүгэдэндэ һайшаагдаа. Тэрэ пьесын һонирхолтой удхань, өөрын өөрсэ шэнжэнь, артистнарай хүхюутэй, шогтойгоор наадахань москвагайхидта магтагдаа.

Бурядай АССР-эй Ород драмын театрын «Василиса Мелентьева» гэжэ зүжэг дүрбэ удаа табихадань зал соо хүн зон багтахаяа болидог байгаа.

— Театрын коллектив энэ зүжэг дээрэ нилээд шангаар хүдэлөө гээшэл ха. Артист Ю. Коршун Иван Грозныи хүсэтэй, наадахада орёо образ гүнзэгыгөөр, үнэншэмөөр гаргаа. Зүжэг бүхы дээрээ ехэ һайнаар табигдаа,—гэжэ искусствын элитэ мэргэжэлтэ, профессор В. А. Филиппов мэдүүлээ.

Кремлиин театр соо Москвагай ажалшад Бурядай дуу, хатарай ансамблиин артистнарые үдэшөө. Тус ансамблиин гүйсэдхэһэн Байгал тухай, «Бурят орон», «Сэлэнгэ» гэжэ дуунууд, «Хатар магтаал» болон ондоошье хатар, дуунууд Москвагай ажалшадта үни удаан мартагдахагүй байха. Айлшадаа үдэшэхэ зууреа тэдэнэр «Уулзатараа баяртай нүхэд!» гэжэ баяр хүргөө.

(ТАСС).

БУРЯДАЙ СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ҺАЙНДЭР

Жаргалта бурят арадай соёл культурын һайндэр дүүрэхэ дүтэлөө. Залуу драматург Б. Пурбуевай өөрынгөө үе сагай залуушуулай ажал, байдал харуулһан «Сасуутан», мэдээжэ драматург Ц. Шагжинай хэдэн область, автономно республиканудай театрнуудта табигдаһан «Будамшуу», Ленинэй орденто Бурядай оперо, баледэй театрын ород классигуудай орёо зохёолнуудые найруулан табидаг болоһониие эли тодоор гэршэлһэн «Игорь тайжа», бурят үндэһэтэнэй баледэй искусствын дээжэ «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ зүжэгүүд, мүн холуур суурхуулһан дуу, хатарай ансамблиин концертнүүд Москвагай ажалшадай, искусствын мэргэжэлтэдэй, хүдэлмэришэдэй, Москвагай областиин колхознигуудай үндэр магтаалда хүртөө.

Тус зүжэгүүдые харахаяа ерэһэн ажалшад зүжэгүүдэй боложо байһан Москвагай театрнуудай залнуудта багтадаггүй байгаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ Москвада ехэ хүйтэн болоо. Тиигэбэшье Москва шадархи городуудай, тосхонуудай ажалшад Бурядай театрнуудай зүжэгүүдые харахаяа зорюута ерээ. СССР-эй арадай артистка В. Пашенная Бурят драмын театрын артистнарые бэеэ хүсэнхэй, бэлигтэй бэрхэ творческо коллектив гэжэ тоолоод, саашадаа бүри ехэ творческо амжалта туйлахые тэдэндэ хүсөө.

Бурядай театрнуудай нэрэ дээрэ ажалшадай, эмхи зургаануудай, тэрэ тоодо Монголой Арадай Республикын Онсо ба бүрин эрхэтэ элшэн сайд Жамбалдоржын эльгээһэн телеграммануд олоороо ороно.

С. Бадмаев,
манай тусхай корр.

Хүдөө бэшэгшэдэй шалгалта ЮУ ХАРУУЛНАБ?

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР

☆ ☆ ☆

Ондо ондоогоор хандаһан дээрэһээ...

Залуу эбэртэ бодо мал, гахайнуудые шахан таргалуулха, түлжүүлхэ талаар мухаршэбэрэйхид абаһан социалистическэ уялгануудаа ямараар бэелүүлжэ байна гээшэб? Энэ асуудалаар аймаг дотор эмхидхэгдэһэн хүдөө бэшэгшэдэй рейднүүдтэ аймагай газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд, хэблэгдэмэл ханын газетын редколлегиин гэшүүд, колхозуудай түрүүшүүл, малшад, мэргэжэлтэд олоороо хабаадалсана.

— Сталинай нэрэмжэтэ колхозой мал адуулагшад буруу, хашарагуудаа һайнаар шахан таргалуулжа, түлжүүлжэ, ноябрь һара соо толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 1150 граммаар нэмээгээ,—гэжэ тус колхозһоо хүдөө бэшэгшэ нүхэр Григорий Конев мэдээсэнэ.

Заганай Сталинай нэрэмжэтэ артелиинхид КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлхын тула ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Энэ колхоз 1960 ондо нэгэ мянган центнерһээ доошо бэшэ үхэрэй мяха гүрэндөө худалдахаар хараалаа. Мүнөө эндэ 500 толгой буруу, хашараг 6 гүүртэ болгогдожо эмхидхэгдээ. Шахан таргалуулха, түлжүүлхэ малаа үнинэй дүй дүршэлтэй болоһон малшадтаа даалгажа үгэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, колхозой 5-дахи комплексно бригадын мал адуулагшад Николай Теслев, Иван Мальцев гэгшэд 80 толгой хашараг тушаажа абаад, һара хахадай болзор соо толгой бүриин шэгнүүрые 45—45 килограммаар нэмээгээ. Декабрь, январь һарануудта малайнгаа шэгнүүрые бүришье һайса нэмээхэ зорилготой. 1-дэхи комплексно бригадын мал адуулагша нүхэр Ивановой даадаг гүүртынхид хашарагуудайнгаа шэгнүүрые ноябрь һара соо толгой бүридэнь сүүдхэдээ 1600 граммаар нэмээһэн байха юм. Тэрэшэлэн бурууну удые харууһалдаг зарим гүүртын малшад малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэ бүри 1278 грамм нэмээнэ.

Эндэхид ямар аргаар иимэ амжалта туйланаб? Колхозой правлени, партийна организаци малшадайнгаа байра байдал һайжаруулха, тэдэнэй дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ горьтой анхарал хандуулна. Мал адуулагшад ажалайнгаа түлөөһые мүнгөөр абадаг болонхой. Тиихэдэ шахалганда табигдаһан, түлжүүлэгдэжэ байһан малынь элбэг тэжээлээр хангагданхай. Жэшээлхэдэ, хашарагуудта үдэр бүри 3—3 килограмм үбһэн, зелёнко, 4,5 килограмм силос, 2,5 килограмм концентрат, һолоомон үгтэнэ. Малаа бүлеэн уһаар үдэртөө 2 дахин уһалдаг юм.

Заганайхид аймаг соогоо магтаалтайгаар ажаллажа байна. Гэхын хажуугаар эндэхи «Коммунизм» колхоздо залуу малые таргалуулха, түлжүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүй эмхидхэгдээ.

Фрезя гэжэ газарта Алексей Гусляковой даадаг гүүртэдэ 115 хашараг шахалганда табигданхай. Малынь элбэг тэжээлээр хангагдаагүй дээрэһээ шэгнүүрээ бирагүйгөөр нэмээнэ. Тусхайлбал, октябрь һарын һүүлэй хахадта энэ гүүртын малай шэгнүүр тус бүриин сүүдхэдээ 560 граммаар нэмэһэн байбал, ноябрь һара соо оройдоол 300 граммаар нэмээ.

— Ноябрь һара соо малайтнай шэгнүүр ямар багаар нэмээб,—гэжэ мал адуулагша нүхэр Шапошниковһаа асуухада:

— Гүүртымнай мал октябрь һара соо зелёнкын һуури дээрэ адуулагдаһан юм. Саг дулаан байгаа. Мүнөө үбэлэй шанга хүйтэн сагта һалхи бордоһондо хайрагдажа, ёһоор өөдэлнэгүй. Тиихэ саана малдаа тэжээл багаар үгэнэбди, — гэжэ харюусана.

Шалгажа үзэхэдэ, энэ гүүртын малда тэжээлынь зохёогдоһон рационой ёһоор үгтэдэггүй байба. Үдэртөө 230 килограмм концентрат хубаагдажа үгтэхын орондо, 150—160 килограмм овёсой һүүл малда эдюулэгдэнэ. Үбһэ, зелёнко ямаршье хэмжүүргүйгөөр үгтэнэ. Малынь хотон соогоо байлгагдажа эдеэлүүлэгдэнэгүй, бүхэли үдэрөө бэлшээридэ адуулагдажа байха юм. Гадна малайнь хото хорёо һайса заһабарилагдаагүй байһаар. Ингэжэ анхарал, оролдосогүйгөөр мал харууһалхада шэгнүүрынь хааңаһаа нэмэхэ гээшэб?!

Забоко гэжэ газарта мал адуулагшад Илларион, Спиридон Бельскийтан 98 буруу түлжүүлжэ байна. Малайнь хашаа соо нэгэшье центнер һолоомон зөөгдэжэ бэлдэгдээгүй байха юм. Буруунуудтаа шанаргүй үбһэ эдюулнэ.

— Малнай концентрадаар ходо дуталдана. Һара хахадай туршада оройдоол 5 центнер концентрат абажа, малдаа эдюулээбди,—гэжэ Илларион Бельский хөөрэнэ.—Зүгөөр гүүртын буруунуудта үдэрэй нэгэ центнер концентрат үгтэхэ байгаа бшуу. Тиихэдэ эндэхи хэдэн гүүртэ, отаранууд уһалуури муутай дээрэһээ 2 километр газарта малынь туугдажа уһалагдана.

Мүн тус колхозой Сулхара гэжэ газарта байрладаг гахайн фермэдэ хүрэбэбди. Эндэ 2—6 һаратай 400 гахай түлжүүлэгдэнэ. Фермын байдалые шалгажа үзэхэдэ, тон бирагүй байгаа. Гахайнуудые эдеэлүүлхэ рацион байхагүй. Самокормушко соо бутаруулһан таряа хэжэ үгэхэһөө ондоо юумэ үгы. Турнепс буйлуулагдангүй, хүйтэнөөр хаягдажа үгтэнэ. Гахайнууд уһаар мууса хангагдана.

— Гахайнуудайнгаа шэгнүүр хэды шэнээпээр нэмээхэ гэһэн даабари манда үгтөөгүй, манай хүдэлмэреэр хүтэлбэрилэгшэднай һонирходоггүй,—гэжэ эндэ хүдэлдэг гахайшад Агафья Олейникова, Галя Денисова гэгшэд мэдүүлбэ.

Энэ фермэдэ дүтэхэнэ байрладаг буруунуудай гүүртэдэ ошоходомнай мүн лэ дутагдалнууд олон ушарба. Гүүртэдэ 137 буруу харууһалагдана. Буруунуудые харууһалхаяа эндэ 3 хүн табигдаха байгаад, хоёр хүн хүдэлнэ.

— Оролдохо, ажаллахын хүсөөр ноябрь һарада буруунуудайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 840 граммаар нэмээһэн байнаб. Теэд минии туһалагша Петр Олейников ажалдаа хайша хэрэгээр хандана, хүдэлмэреэ хаяад 3—4 үдэрөөр гэртээ харишана,— гэжэ ахалагша буруушан Дорофей Иванов гомодобо.

Эндэхи гахайшадай, буруушадай байрань муу, хүйтэн байха саанаа түлеэгээр хангагданагүй. Малшад хэды ажалта үдэр олоһоноошье мэдэнэгүй. Гахайшадай гэртэ радиоприёмник бии аад, батарейгүй дээрэһээ 3—4 һара хүдэлнэгүй.

Залуу бодо мал, гахайнуудые үбэлдөө шахаха, түргөөр түлжүүлхэ хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудые мэдэжэ байбашье, колхозой правлени бодото хэмжээ абанагүй. Мүн энэ колхоз аймагай хүдөө ажахын инспекцитэй хаяа хадхажа оршодог. Тиимэшье һаань инспекциин хүдэлмэрилэгшэд эдэ бүхы дутагдалнуудые обёорногүй гэхэ гү, али мэдэбэшье колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ ёһотой эрилтэ табинагүй.

Шалгалтада хабаадагшад: **Ф. Устинов,** «Коммунизм» колхозой ветфельдшер, хүдөө бэшэгшэ; **Д. Иванов,** колхозой малшан, хүдөө бэшэгшэ; **Г. Андреев,** аймагай «Вперед» газетын хүдэлмэрилэгшэ; **Т. Гармаев,** манай корр.

☆

„Олзогүй“ гээд байхадань...

Заиграйн аймагай «Коммунизм» колхозойхид һүүлэй хэдэн жэлэй туршада гахай үсхэбэрилгэдэ анхарал ёһоор табихаяа болишонхой. Эндэхид ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр «олзогүй» гэжэ шалтаад лэ, гахайнуудайнгаа тоо толгойе жэлһээ жэлдэ улам үсөөлжэ байнхай. Теэд үнэндөө энэ колхоз эхэ гахай олоор түрүүлээд, поршоонхонуудынь зүбөөр, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, һайнаар шахаад, мяха ехээр абаха, олзо доход горьтойгоор оруулха дүүрэн аргатай. Юуб гэхэдэ, байгша ондо артелиинхид гахайнуудаа имагтал һайнаар шахажа, тарган мяха худалдаһанайнгаа түлөө олзо доход горьтой абаа. Жэшээлхэдэ, нёдондо колхоз гахайн фермэһээ 85 мянга 690 түхэригэй олзо доход абаһан һаа, харин энэ жэлэй 11 һара соо 95 мянган түхэриг оруулаа. Жэлэй эсэс болотор энэ һалбариһаа үшөө 40 шахуу мянган түхэригэй олзо доход абтахаар хараалагдана. Хэрбээ эндэ мүнөө байһан 38 гол эхэ гахайнуудаа 100 толгой болотор олошоруулаад, жэлдээ 800—900 гахай һайнаар шахажа тушаадаг, худалдадаг байбал, хэды шэнээн ехэ олзо доход оруулха гээшэб!

Артелиин хүтэлбэрилэгшэд энээниие ёһоор ойлгодоггүй гэхэ гү, али ажахын энэ шухала һалбариие тоодоггүй байхань тон гайхалтай. Колхозойхид хэдэн жэлэй туршада гахайнуудтаа типовой һайн байра түхеэржэ хүшэхүрөөдүй байха юм. Гадна гахайнуудайнь мүнөө байһан байрашье хүсэд дулаалагдаа, заһабарилагдаагүй, үүдэ, сонхоншье хэгдээгүй, задагай зайдан. Тэрээн соогоо эхэ гахай, поршоонхонуудынь багтанагүй. Эндэ байра, тэжээлэй мууһаа боложо, поршоонхо олоор гарзална.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци ерэхэ жэлдэ гахайнуудтаа һайн типовой байра түхеэржэ, элдэб янзын тэжээл элбэгээр бэлэдхээд, тэдэнэйнгээ тоо толгойе түргэн олошоруулха, һайнаар шахаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг болохо бэзэ.

Г. Михайлов.

Залуу малда силос ехээр үгтэнэ

Үбэлэй үедэ буруу, хашарагуудые зүбөөр шахаха, түлжүүлхэ тушаа Кударын колхозууд горьтой анхарал хандуулна. Аймаг дотор хамта хоёр мянга гаран залуу мал гүүртэнүүдтэ илгагдажа, дүршэл шадабари ехэтэй малшадта даалгагданхай.

Тэндэхи олонхи колхозуудта буруу, хашарагуудай тус бүридэ сүүдхэдээ 22 килограмм силос, нэгэ килограмм үбһэн, хоёр килограмм зелёнко, гурбан килограмм һолоомон, 300—400 грамм концентрат үгтэнэ. Мүн тэдэ бүлеэн уһаар уһалагдажа, дулаалагдаһан һайн байрада байна.

Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ хаража байһан малайнгаа тус бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 500—700 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ мүрысөө эрхим буруушад үүсхээ һэн.

Оролдосотой, нягтаар ажаллажа, аймагай бэрхэ буруушад хэлэһэндээ хүрэжэ байна. Жэшээлхэдэ, «Путь Октября» колхозой малшан И. Совиновский харууһалдаг малайнгаа тус бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 600 грамм хүрэтэр нэмээнэ. «Путь к коммунизму», «Дружба», Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозуудта буруу, хашарагуудай шэгнүүр горьтойгоор нэмээжэ байһан малшад олохон бии.

М. Николаев.

Иволгын совхозой хүдөө бэшэгшэд буруу, хашарагуудые, гахайнуудые шахаха, түлжүүлхэ хүдэлмэри шалгажа байна. **Зураг дээрэ:** хүдөө бэшэгшэд (баруун тарһаа) Б. Тугутов, М. Дабаев, Т. Цыремпилова гэгшэд түрүүшын үдэр «Сахилгаан»-газетэ-гаргажа байна. **Ф. Сорокиной** фото.

ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭДЭЙ ШАЛГАЛТАДА ХАБААДАГШАД ЯМАР АСУУДАЛДА АНХАРХА ЁҺОТОЙБ?

★ —Колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ залуу мал түлжүүлхэ, шахан таргалуулха хэрэг ямараар эмхидхэгдэнэб? Бригада, фермэ, ажахы бүхэн мал шахан түлжүүлгэдэ табиха уялгаяа дүүргээ гү? Шахажа түлжүүлхээр табигдаһан малай шэгнүүр сүүдхэдээ ямараар нэмэнэб? 1959, 1960 ондо колхозой, совхозой хүтэлбэрилэгшэд мяха яажа ехээр абаха гэжэ түсэблэнэб, энэ талаар ямар тодорхой арганууд бии гээшэб? Иимэ гол шухала асуудалнууд шалгалтада хабаадаһан хүдөө бэшэгшэдэй урда табигдана.

★ — Намар-үбэлэй үедэ эбэртэ бодо мал шахаха, 1959, 1960 ондо мяха абаха, гүрэндэ худалдаха тушаа ажахы бүхэнэй табиһан түсэб, уялгануудтай танилсагты. Долоон жэлэй нэгэдэхи жэлдэ абтаһан уялгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһые шалгагты. Мал шахалгада бии байгаа дутагдалнуудые дары усадхажа, энэ хэрэгые түргөөр һайжаруулхын түлөө оролдогты.

★ —Нэгэ граммһаа тонно бии болодог ха юм! Мал адуулагшад-үхэршэдэй ямараар ажаллажа байһаниие мэдэхын тула шахахаар, түлжүүлхээр табигдаһан мал түрүүн ямар шэгнүүртэй байгааб гэжэ мэдэхэ шухала. Шахагдажа, түлжүүлэгдэжэ байһан бүхы мал һара бүхэндэ шэгнэхэдэ, тэдэнэй ямараар эдеэлүүлэгдэжэ, харууһалагдажа байһаниинь, түсэб, уялгануудай хэр зэргэ дүүргэгдэһэниинь элиржэ үгэхэ.

★ —Хүдөөгэй бэшэгшэд! Шахан таргалуулагдажа байһан мал ямар рационоор эдеэлүүлэгдэнэб гэжэ шалгагты. Хэрбээ ёһотой һайнаар эдеэлүүлээд байгаа хада мал бүхэн сүүдхэдээ 700—800 граммаар шэгнүүрээ нэмэхэ бшуу. Энээниие бү мартагты!

★ Колхоз, совхоз бүхэндэ тэжээлэй нөөсэ бии болгохын зорилгоор тэрэниие гамтайгаар хэрэглэхэ, һолоомо, зелёнко суглуулжа һүрилхэ хэрэгтэй. Энээндэ онсо анхарал табигты. Тэжээл үрижэ байһан гү, али гүүртэ, отарануудай малтай хамта ондоо тээһээ ороһон мал ябалсанагүй ха гү, шалгагты.

★ —Гүрэндэ тушааха мал хэр һайнаар уһалагдана хаб. Хэды болоод уһалагданаб, али удааруулагдана гү. Мал уһалха хэрэг ямараар табигданхайб. Худаг, соолгын хажуугаар мал бүлеэн уһаар уһалха түхеэрэлгэ хэгдэнхэй гү.

★ —Малшадай эрхим һайнаар оролдожо ажаллаад лэ байгаа һаань, мал шахаха, түлжүүлхэ хэрэг амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ болоно. Тиимэһээ шалгалта хэхэдээ, нүхэд, хүдөөгэй бэшэгшэд, мал адуулагшад-үхэршэдэй, тугалшадай болон фермэнүүдэй бусад хүдэлмэрилэгшэдэй байра байдал ямар бэ, эдеэ хоолоор хэр хангагданаб, хайшан гэжэ амарна, сэнгэнэб гэжэ тодорхойлогты.

★ —Дутагдалнуудые элирүүлхэ гээшэ бэелүүлхэ хэрэгэймнай хахадынь лэ гээшэ. Гол зорилгомнай юуб гэхэдэ, дутагдалнуудые байра дээрэнь усадхаха шухала.

★ —Мүрысэхэ гээшэ урагшаал дабшан ябаха гэһэн удхатай! Мал адуулагшад-үхэршэдэй, гүүртэ, фермэнүүдэй, колхоз, совхозуудай дунда хайшан гэжэ мүрысөөн эмхидхэгдэнхэйб, тэрэниие үргэн ниитэдэ тодорхойгоор тунхаглаха, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, бэе бэедээ тэдэнэй туһалха хэрэг шалгалтада хабаадагша бүхэн элишэлхэ болоно.

★ —Колхоз, совхозуудай фермэнүүдтэ намар-үбэлэй үедэ мал шахан түлжүүлхэ хэрэг жэшээтэ һайнаар эмхидхэн ябуулхын түлөө гэмсэе. Тиигэжэл долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ мяха абаха түсэбөө дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ байнабди.

Ростовско область. «Ростсельмаш» заводой механохабсаралгын цех соо патриотическа шэнэ үүсхэл дэлгэрээ. Ямаршье түлөөһэ абангүйгөөр үйлэдбэриин мэргэжэлнүүдтэ залуушуулые һургадаг болохо гэжэ инженер, технигүүд, мастернууд шиидхэһэн байна. Энэ үүсхэлыень Ростовой бусад олон предприятинууд дэмжээ. **Зураг дээрэ:** «Ростсельмаш» заводой механохабсаралгын цехын ахалагша мастер—патриотическа үүсхэл гаргагшадай нэгэн Константин Михайлов залуу хүдэлмэришэд Светлана Гайбаровада (тэг дундань). Зинаида Батраковада заабари үгэжэ байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

Уялгын дүүргэлтые эмхидхэхэ хэрэгтэй

Бичурын партийна конференциһээ

Бичурада аймагай партийна конференци боложо, КПСС-эй айкомойтоосоото элидхэл шагнагдаа.

Урда урда жэлнүүдэйхидэ орходоо тус аймагай колхозууд, совхоз газар тариалан һайнаар элдүүрилдэг болоо гэжэ элидхэл хэһэн айкомой секретарь нүхэр **Большаковшье,** үгэ хэлэһэн делегадуудшье тэмдэглээ. Үнгэрэгшэ үбэл, хабартаа поли, сабшалангуд дээрэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ наг шэбхэ гаргагдажа, газарай хүрьһэн һайнаар үтэгжүүлэгдэһэн байна. Хамта 70-аад мянган тонно наг шэбхэ, 2800 центнер минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдажа тараагдаад, газар һайнаар элдүүрилэгдээд, уһалагдаад, мүнөө жэл хэзээ хэзээнэйхиһээ баян ургаса хуряагдаа. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 13,6 центнер тариан, тиихэдэ шэниисэ—15,6 центнер хуряагдаһан байна. Тиигэжэ таряа, сахарай свёкло болон бусад ургамал гүрэндэ худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Газар тариалан эрхилэлгээр зарим тэды амжалта туйлабашье, колхозууд, совхоз малһаа ашаг шэмэ абаха уялгаяа тон муугаар дүүргэжэ байна. Мяха, һү, нооһо, үндэгэ абаха уялганууд дүүргэгдэнэгүй. Малай тоо толгой олошоруулха уялгашье дүүргэгдэхэнь үды.

Энэ аймагта малһаа ашаг шэмэ юундэ багаар абтанаб? Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, КПСС-эй айкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой, колхозуудай правлени болон партийна организацинуудай ажалаа ябуулжа бирадаггүй, хүтэлбэрилхы арга дүршэл муутай байһан дээрэһээнь болоно гэжэ конференциин делегадууд зааба.

— Малһаа ашаг шэмэ абаха уялгаяа Бичурын совхозой муугаар дүүргэжэ байһыень партиин айком мэдэжэ байгаад, эндэ ажал хүдэлмэри һайжаруулха тушаа бодото хэмжээ абаагүй. Совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хэрэгтэй туһаламжа үзүүлэгдээгүй, тэдэнэй урда шанга эрилтэ табигдаагүй гэжэ делегат нүхэр **Башинов** хэлэбэ. Мяха абаха ехэ арга боломжотой аад, оролдолго гаргагданагүй, гахай үсхэбэрилгэ тоогдохоёо болиһон шэнги гэжэ нүхэр **Дорофеев** шангаар шүүмжэлбэ. Уялгынгаа ёһоор эндэхи колхозууд мүнөө жэл 8 мянган центнер гахайн мяха абаха ёһотой аад, оройдоол 2,6 мянган центнер абаад байна.

Малай тоо толгой олошорногүй. Энэ жэлэй үнгэрэгшэ 10 һара соо эхэ мал бүриһөө оройдоо 61 тугал, 57 хурьган абтаа. Аяар 1500 үнеэн, 6 мянга гаран хонид һубайрба. Олон малай һубайрхын хажуугаар абтаһан тугалнуудай 16 процентнь, хурьгадай 12 процентнь, поршоонхонуудай 25 процентнь гарзалаа.

Энээн дээрэһээ харахада, Бичурын аймагта мал ажалай горьтойхоноор гээгдэжэ ябаһаниинь эли болоно. Эндэхи колхозууд, совхоз шубуу олоор үсхэбэрилхэ арга боломжоёо хэрэглэнэгүй.

Тэрэшэлэн һү һаалгада ехэхэн дутагдалнууд бии. Энээнһээ боложо үнгэрэгшэ һаранууд соо һү һааха жэлэй уялгын дүүргэлтэ һаял ха[...] хадһаа үнгэрүүл[...] дэжэ байнх[...]. Оройдоол гурбан колхоз — «Р[...] свет», «Победа», Круминай нэр[...] жэтэ колхозууд нёдондоной [...] үеынхиһээ ехэ һү һаагаа. Бүхы[...] аймаг нёдондо жэлэй түрүүшын [...] һарынхида орходоо мүнөө жэл ая[...] 4 мянга гаран центнер һү багаа[р] һааба.

Ажал хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлхэ зуураа, үгэ хэлэһэн олон делегадууд КПСС-эй айкомой секретарьнуудые, илангаяа нүхэр Федотов, Берденников гэгшэдые шангаар шүүмжэлээ. Делегат нүхэр **Казанцев** тодорхой жэшээ, баримтануудые харуулжа, нүхэр Федотовой алдуу эндүүнүүдые, албан хо[ё]рог заншалнуудыень шүүмжэлһэн байна.

— Манай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоз ехэшье, аймагайнгаа центрын хажуудашье юм. Комплексно бригаданууднай томонууд. Теэд нүхэр Федотов манай бригадануудта үзэгдэдэггүй, лекци, элидхэл хэжэ байхань харагдадаггүй,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Хүдөө ажахын инспекциин хүдэлмэреэр һонирходоггүй, мэргэжэлтэдэй ямараар ажаллажа байһыень мэдэдэггүй тухайнь делегат нүхэр **Киляков** КПСС-эй айкомой бюрое, тэрэнэй секретарь нүхэр Берденниковые шүүмжэлээ. Колхозуудта хүдэлжэ байһан зарим мэргэжэлтэдтэ буруугаар хандажа, тэдээндэ ажалай, ажаһуудалай зохистой арга боломжо бии болгодоггүй байхадань КПСС-эй айком мэдэжэ байгаад, хэмжээ абадаггүй байна. Энээнһээ боложо хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ажалаа орхижо ошодог байна.

Бюро, пленумүүдэй баталан абаһан тогтоолнуудай дүүргэлтые эмхидхэдэггүй, мүн хинан шалгадаггүй байһан тухайнь үгэ хэлэһэн олон хүнүүд партиин айкомой бюрое, тэрэнэй секретарьнуудые шүүмжэлээ.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн олохо, хубаарилан табиха хэрэгтэ олон дутагдалнууд бии байһан тухай делегат нүхэр **Серебренников** зааба. Эмхидхэлэй хүдэлмэриие яажа ябуулха арга дүршэлдэ партийна эхин организациин секретарьнууд һургагданагүй, тэдээндэ зохихо туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй.

Зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар, тодорхой бэшээр ябуулагдадаг тухай олон делегадууд ажаглалта хээ.

Делегадуудай шүүмжэлэлые, һанамжа дурадхалнуудые хараадаа абажа, конференци хүдөө ажахыгаа, промышленность болон соёл культураяа хүгжөөхэ дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **В. Г. Большаков,** хоёрдохёор — **Е. М. Федотов,** секретаряар **А. Б. Бардонов** һунгагдаа.

Ф. Филиппов,
КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагай инструктор.

Бурядай томо заводто лекцинүүд ходо уншагдадаг

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшадай дунда лекционно пропаганда һайжаруулагдажа байна. Энэ заводой цехүүдтэ элдэб темээр лекцинүүд уншагдана. Һүүлэй үедэ гансахан инструментальна цехтэ хэдэн лекци уншагдаба. Уласхоорондын байдалаар, Н. С. Хрущевой Америка ошожо ерэһэн тухай, бусад темэнүүдээр лекци уншагдаба.

Заводой цехүүдтэ һаяын үдэрнүүдтэ Советскэ Конституци тухай лекцинүүд уншагдаа. Гадна хүнэй бэедэ архиин хоро хүргэдэг тушаа лекци заводой поликлиникын врачууд уншана. Мүн ниитын журам сахиха тухай, ниитын газарта хулигаантаха ябадалтай тэмсэхэ тушаа милициин хүдэлмэрилэгшэд лекци уншана. Эдэ бүгэдые заводой хүдэлмэришэд баяртайгаар угтана.

Д. Дармаев,
ПВЗ-гэй инструментальна цехын харуулдагша.

...зетэ, журнал ...оор захина

...60 ондо абаха газетэ, журнал... ...та захил манай эндэ эмхитэй ...аар үнгэргэгдэнэ. Мухаршэбэ... аймагай багшанар ерэхэ жэ... газетэ, журналнуудые олоор ...ань.

...эшээлхэдэ, Суулгын дунда һур...иин багша бүхэн газетэ, жур... захинхай. Эхин һургуулиин ху...эрилэгшэд, тусхай предмет ...аг багшанар өөһэдынгөө ху...эридэ хэрэглэхэ, мэргэжэлээ ...элүүлхэ журналнуудые захи...абахаар бэшүүлээ.

...рэнхыдөө тус һургуулиинхид ...гаран түхэригэй газетэ, жур...нуудые захиһан байна.

Б. Цыренов.

...убиингаа мал ...өөрүүлнэ

...аряа, овощь таринагүйбди, ху...ингаа ажахыда адуу мал баряа... ...э аргагүй гэжэ Ахада зарим ...н хэлсэдэг. Тиимэһээ тэдэнэр ...иингаа ажахые хүгжөөхэ һэ...э гаргана. Эндэхи айлнууд ...н мал хубиингаа ажахыда ба...аг байгаа. Ганса «Улаан Аха» ...хозой зарим гэшүүд хубиингаа ...ахыда тугалтай 3—4 үнеэ, хурь...ай 20—30 хони барижа байһаар. ...иитынгээ ажахын улам хүгжэ... колхозуудай баяжажа байһан ...э хубиингаа ажахые хүгжөөһэ... хэрэггүй, үлүү ажал хэнэбди ...э түрүү колхознигууд мэдэрнэ. ...мэһээ тэдэнэр хубиингаа ажа... бага болгохо гэжэ шиидээ. ...ахан «Улаан Аха» колхозой гэ...үдэй хамтын суглаан боложо, ...өө ажахын Уставта хубилалта ...улха гэһэн шиидхэбэри баталан ...аа. Өөһэдынгөө ажахыда кол...игууд тугалтай үнеэнһээ ондоо ...н барихагүй гэжэ хэлсэһэн бай...

...лүү байһан малаа тэдэнэр кол...доо, гүрэндөө худалдажа бай...

...үн эндэхидэй жэшээгээр айма... бусад колхозуудай гэшүүд ар...иингээ Уставта хубилалта ...улжа, хубиингаа ажахын малай ...толгой үсөөрүүлжэ эхилэнхэй.

Д. Дугаров.

...жалай богони ...эртэ орогшод

...еспубликымнай нютагай про...шленностиин предприятинууд ...алай богони үдэртэ — 7 часай ...имда орожо байнхай. Тэдэнэй ...до Улан-Удын шэгнүүр заһаба...гын, «Металлоширпотреб» заво...дай коллективүүдые нэрлэмээр.

...олоон часай ажалда ороһон тү...шынгээ үдэр «Металлоширпот...» заводой хүдэлмэришэд олоо... сугларжа, митинг үнгэргэбэ.

...итингые профсоюзуудай завод...й комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр ...кин нээгээд, заводой директор ...эр Ситовтэ үгэ үгэнэ.

...үхэр Ситов шэнэ гуримаар ...аллаха болоһонтойнь дашарам...улан заводойнгоо коллективые ...аршалаад, долоон жэлэй хоёр...и жэлдэ ажалайнгаа бүтээсые ...д дээшэлүүлхыень уряалаа.

...эрэшэлэн митинг дээрэ үгэ хэ...эн слесарь Федоров, прессовщик ...хряков, шлифовщик Дородных, ...влова гэгшэд ажалай богони ...эртэ ороһондоо парти, правитель...водаа баяр баясхалан хүргөөд, ...водойнгоо хараалһан даалгаба...а түсэбүүдые болзорһоонь урид ...үргэлсэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө ху...ые оруулалсаха байһанаа мэ...лээ.

...даань митингдэ хабаадагшад ...эшэлүүлэгдэһэн социалистическэ ...нэ уялга абажа, жэлэйнгээ ...эдбэриин түсэбые декабрь һа...н түрүүшын арбан хоногто дүүр...э болобо.

В. Афанасьев.

БУРЯТ ҮНЭНДЭ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Телефон-автомат хэрэгтэй"

...Улан-Удэ городоймнай зарим ...лсэнүүдтэ, илангаяа заха хизаар ...олохо үйлсэнүүдтэ телефон-авто...т табигдаагүй байна гэжэ дээрэ ...рсагдаһан гаршагтайгаар манай ...зетын ноябриин 25-най номерто ...лилогдоһон бэшэг соо хэлэгдээ ...н.

...нэ асуудалаар харюу үгэхын ...ла Улан-Удэ городой хэлхээ хол...оной контородо манай редакци ...идаһан юм.

...Городой зарим үйлсэнүүдтэ, нэр...н хэлэхэдэ, Ушаковой, Советскэ ...лсэнүүдээр телефон-автомат тод...о тухай асуудал зүбшэн хэл...дэжэ байна. Эдэ үйлсэнүүдтэ ...эхэ жэлэй 2-дохи квартал соо ...лефон-автомат табигдахаар ха...алагдаа гэжэ Улан-Удэ горо...й хэлхээ холбооной конторын те...онно таһагай начальник нүхэр ...имофеев манай редакцида мэдээ...бэ.

Ажалдаа шалгаржа, арадтаа магтуулагша

Эгэтын эрхим хонишон

Үбэлэй һаари хүйтэндэшье, зунай ааяма халуундашье ходо хээрэ газаа ябажа, колхозойнгоо хони, малые һайнаар адуулжа, харууһалжа, ниитын баялигые арьбадхахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдон ябадаг хүнүүд нютаг нютагуудта олон байха. Эрхим ажалаараа Эгэтэ, Ярууна соогоо үнинэй суурхадаг хонишон Долгор Цыренжапова эгээл тиимэ үнэн шударгы, ажалша бэрхэ хүнүүдэй нэгэн юм.

Аймагайнгаа «Победа» колхоздо хорёод шахуу жэлдэ хонин ажалда хүдэлхэ зуураа нүхэр Цыренжапова үбһэ тэжээлээр хомор, ямаршье хүшэр хүндэ жэлдэ хони, хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулаад лэ байдаг.

1954 ондо артельдэ нарин, нарибтар нооһотой хонидой тусхай отара эмхидхэгдэхэдэнь колхозой правлени, партийна организаци энэ харюусалгатай газарта дүршэлтэй хонишон Долгор Цыбиковнае эльгээһэн юм. Энэ ехэ этигэл найдабариинь харюулхын тула нүхэр Цыренжапова ехэхэн оролдолго гарган ажаллажа, жэлһээ жэлдэ нооһо ехээр хайшалдаг болонхой. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ отарынгаа 640 эрье хонидые нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар ондо оруулаад, тэдэнээ хүхэ ногоондо оролдосотой һайнаар адуулжа, тус бүриинь 70—80 килограмм шэгнүүртэй болгоод, гүрэндэ тушаагаа. Мүн эрье хонин бүриһөө 4,7 килограмм нооһо хайшалаа һэн.

Мүнөө тэрэнэй отарада 750 гаран нарин, нарибтар нооһотой түлгэ хонид харууһалагдажа байна.

— Эдэ хонидые намар хожомшог тушаажа абаһаншье һаа, тэдэнээ таряа талханай һуурида һайнаар адуулжа, уһа, дабһа дутаангүй байһанай ашаар яһала таргалуулжа шадаа һэмди. Хүйтэн болоһоор түлгэнүүдтээ үглөөниинь үбһэ, овёсой һайхан һолоомо эдюулээд, үдэрынь элбэг хагдатай газарта адуулнабди. Хүшэ шадал багатай хонидые мүнөөнһөө илгаад, һайн үбһэ, тэжээлээр тордонобди. Тиигэжэ бүхы хонидоо тарганаар ондо оруулаад, тус бүриһөөнь 3,5 килограмм нооһо хайшалжа тушаахабди,— гэжэ нүхэр Цыренжапова хөөрэнэ.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Долгор Цыбиковна Цыренжаповагай оролдосото ажалые тэмдэглэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэрэниие «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнаа.

Зураг дээрэ: Д. Ц. Цыренжапова

Н. Дамбаевай фото.

Комсомол хүбүүнэй түрүүшын бэлэг

Үнгэрэгшэ 1958 оной ноябрь һарада Закаменай «Дружба» колхозой правленидэ набтаршаг бэетэй, хара шарайтай хори гаран наһатай хүбүүн орожо ерээд, правлениин түрүүлэгшэдэ, комсомолой болон партийна эхин организациин секретарьнарта иигэжэ хандаа һэн:

— Намайе Уляһанай комсомол-залуушуулай һүнэй фермэдэ һаалишан болгожо эльгээгыт. Би һаалишан боложо хүдэлхэ хүсэлэнтэйб.

Хүбүүнэй хүсэлэнгые колхозой правлени, партийна, комсомолой эхин организацинууд һайшаажа, Жамсо Лыгденовые һаалишан болгожо эльгээгээ һэн. Тэрээнһээ хойшо жэл тухай һаалишанаар ажаллажа, үнгэрһэн 10 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1002 литр һү һаагаа. Энэ жэл 14 үнеэнэйнгээ тус бүриһөө 1100 литр һү һааха гэһэн уялга абанхай. Мүнөө үнеэдынь тугаллаанхай, тугалнуудынь бүрин бүтэн тэжээгдэжэ байна.

Комсомолой гэшүүн Жамсо Лыгденов Прибайкалиин Лазогой нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай үбэлэй сагта һү һаалиие доошолуулангүй, харин улам дээшэнь нэмээхэ гэһэн уряалые һайшаан дэмжээд, мүнөө һайнаар хүдэлжэ байна. Үбэлэй һара бүхэндэ үнеэн бүриһөө 100—150 литр һү һааха гэжэ шиидэнхэй.

— Долоон жэлэй түсэбтэй танилсаад байхадаа энэ жэл гүүртээрээ үнеэн бүриһөө 1100 литрһээ доошо бэшэ һү һааха, нэжээд тугал абаха гэһэн уялга абанхайбди. Энэ уялгаяа бэелүүлхын тула бултадаа мүрысэн ажалланабди. Мүнөө манай гүүртынхид 10 һарын турша соо үнеэн бүриһөө 908 литр һү һаажа, колхоз соогоо түрүүлнэ. Бишье абаһан уялгаяа дүүргэхэб», —гэжэ Жамсо Лыгденов хөөрэнэ.

Колхоз соогоо түрүү һуурида ябахадаа Жамсо Лыгденов тугалнуудаа эхэдэнь хүхүүлэнгүй тэнжээжэ, үнеэдые эдеэлүүлхэ, һааха шэнэ аргануудые хэрэглэнэ. Тиигэжэ малһаа шэмэ абалгые эрид дээшэлүүлээ.

Мүнөө фермэнь дулаан далтай болонхой. Тэрээн соо дүүжэн харгы татагдажа дүүрээ. Үбэлэй сагта үнеэд бүлеэн уһаар уһалагдана.

Жамсо Лыгденов малаа зүбөөр, зоотехническэ рационой ёһоор эдеэлүүлхэ, саг соонь уһалха, байрынь сэбэрлэхэ тушаа һаналаа ехээр табидаг юм.

Мүнөө энэ гүүртынхид коммунистическэ ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэжэ, ажал хүдэлмэридөө һайн амжалтануудые туйлана. Энэ оной дүүрэтэр Жамсо Лыгденов 200—250 литр һү һаахаб гэжэ найдуулна.

Жамсо Лыгденов түрүү һаалишан байхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Худөөгэй уранһайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ хабаадалсадаг. Колхознигууд-малшадай урда концерт табилсадаг юм. Мүн аймагай уранһайханай бүлгэмэй харалгада жэл бүри хабаадалсажа, туйлаһан амжалтынгаа түлөө хэдэн дахин грамотануудаар шагнагдаһан байна. Энэ жэлдэ аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаа.

Иигэжэ «Дружба» колхозой комсомол хүбүүн Жамсо Лыгденов КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтуулан, долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ ёһотой амжалта туйлажа байна.

Б. Доржиев.

Багшанарай багша

—Баруун тээһээ сүлэлгэдэ ерэһэн Александров гэжэ хүн анха түрүүн намайе үзэг бэшэгтэ һургаһан юм. Тэрэ гэһээр табн гаран жэл үнгэрөө...—гээд, Харлампий Хонгорович Суханов саб сагаан толгойгоо эльбэн дурдана. Харлампий Хонгоровичын багшалаагүй газар Бурят нютагта үсөөн. Улан-Удэ, Ага, Хори, Мухаршэбэр, Заиграй, Сэлэнгэ гэхэ мэтэ город, аймагуудай һургуулинуудта һураһан эрдэмтэд, эмшэд, багшанар, инженернүүд Харлампий Хонгоровичые һанадаг ёһотой. Уран зохёолшо Жамьян Балданжабон номуудые бэшэжэ һуухадаа, хэлэ бэшэг шэнжэлхэ эрдэмэй кандидат Улзы-Жаргал Дондоков нютаг нютагай хэлэ шэнжэлжэ ябахадаа хүндэтэ багшаяа ой ухаандаа оруулдаг лэ байһан байха. «А. Бубенновой «Сагаан хуһан» гэжэ роман соохи полковник Шаракшанэ шуумар солбон, ном үзэхэдөө абьяастай хүбүүн һэн» гээд Суханов багша хөөрэдэг.

Һүүлэй 13 жэлэй туршада нүхэр Суханов Селендумын дунда һургуулида багшалаа. Үбгэн багшада заалгаһан табан залуушуул институт дүүргэһэнэй удаа һураһан һургуулидаа ажаллажа байдаг. Тэдэ залуу багшанар үхибүүдтэ ном зааха дүй дүршэлөө арьбадхахын тула Харлампий Хонгоровичтоо ходо хандадаг юм.

Ноябриин 5-да Селендумын һургуулиинхид жара наһа гүйсэһэн Х. Х. Сухановые пенсидэ үдэшэбэ. Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум 40 жэлдэ үнэн сэхээр ажаллаһанайнь, таһалгаряагүй багшалһанайнь түлөө Харлампий Хонгорович Сухановые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа.

В. Очиров

Барилгашадай захил дүүргэнэ

Сэлэнгын хүүргэһээ тиимэшье холо бэшэ газарта барилгын хэрэгсэлнүүдые гаргадаг мастерской хүдэлдэг. Сонхын рама, колод, үүдэ болон гэр байрын бусад хэрэгсэлнүүдые тээһэн машинанууд хашаа сооһоонь гаража, Улан-Удэ городой олон барилгануудта ошожол байдаг.

Барилгын 154-дэхи трестын энэ мастерской соо ороходо модошо дархашуулай бригада сүлөө тухагүй хүдэлмэрилжэ байба. Хорин хоёр дархашуул Павел Васильевич Фоломеевэй хүтэлбэри доро ажаллана. Трестын барилгын организацинуудай захил ехэ. Бараниинь саг соонь дүүргэхэ хэрэгтэй.

— Жэл ерэхэ бүри ажалшадаймнай ажаһуудал һайжарна. Тиимэһээ олоор баригдажа байһан байрын гэрнүүдые саг болзор соонь ашаглалгада оруулхые оролдонобди. Тэрээнһээ гадна бидэнэр коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэнхэйбди,—гэжэ бригадир нүхэр Фоломеев хөөрэнэ.

Модошо дархашуул тус бүридөө олон мэргэжэлтэй болохын түлөө ехэ оролдолго гаргаһан байна. Тэдэнэй дунда фрезернэ болон хюрөөдэлгын станогто хүдэлжэ шадахагүй хүн үгы. Алинииншье ямаршье хүдэлмэри хэжэ шадаха болонхой. Тиигэжэ бригадынгаа хүдэлмэриие комплексно аргаар ябуулна.

Анхандаа тус бригадынхидай ажалда элдэб бэрхэшээлнүүд ушардаг, бүтээһэн продукциншье тиимэ һайн байдаггүй һэн. Харин мүнөө хүдэлмэридэнь голодоһон гаргагдахаяа болёо.

Залуу хүдэлмэришэдэй шадабари мэргэжэлые дээшэлүүлхэ тушаа бригадирнь ехэ анхарал хандуулна. Үнинэй хүдэлдэг модошо дархашуул тус бүридөө залуушуулые даажа абаад, дүй дүршэлдөө һургана. Мүнөө бригадын 22 хүнэй 18-ниинь зургаадахи разрядаар ажаллана.

Партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, модошо дархашуулай бригада мастерскойнгоо ажал ехэтэй хүдэлмэриие оньһожоруулхын зорилгоор хэдэ хэдэн шухала хэмжээ-ябуулга хараалаа. Байгша оной январь һараһаа хойшо уралан нарижуулгын II дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Энэ хэрэгтэ нүхэр Фоломеев онсо шалгарна. Павел Васильевич гансааран энэ жэлдэ 7 дурадхал оруулаа. Тэдэнь мүнөө үйлэдбэридэ бултадаа нэбтэрүүлэгдэжэ, предприятинь жэл соо 120 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ зөөри алмаха аргатай болобо.

Энээнһээ түрүүн, сонхын рама хэхэдээ модо ута рууньгараар хюрөөдэжэ, бүтээсэ багатайгаар ажалладаг байгаа. Энэ хүндэ хүшэр ажалые оньһожоруулхые оролдон, нүхэд Фоломеев Хромых хоёр сугтаа нэгэ станок ухаалан зохёоһон байна. Станогой ашаглалгада ороһоо хойшо дархашуулай хүдэлмэри һураггүй хүнгэн боложо, ажалайнь бүтээсэ арба шахуу дахин дээшэлбэ. Тус бригадын уралан нарижуулагшад фрезернэ, үрэмдэдэг, нүхэлдэг станогуудай бүтээсые эрид дээшэлүүлээ. Бригададань хүдэлмэришэдшье нэмээгүй, үйлэдбэридэнь шэнэ техникэ тодхогдоогүй, имагтал өөһэдынь оролдолгын ашаар ажалайнь бүтээсэ нёдондонойхиһоо 1,5 дахин дээшэлһэн байна.

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсожо, тус бригадын гэшүүд энэ жэлэйнгээ түсэб декабриин табанда дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Мүнөө энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлээ. Тиигэжэ нэгэ дархан үдэр бүхэндэ даалгабаряа дунда зэргээр 180 процент шанар һайнтайгаар дүүргэдэг байгаа бшуу.

Энэ жэлэй май һарада коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн тус бригадынхид ажалдаа бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэжэ байна.

П. Карпов.

Зураг дээрэ: коммунистическэ ажалай бригадын бригадир П. В. Фоломеев.

З. Веснинагай фото.

Һү һаали дээшэлнэ

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Мишарин, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Дамбаев, зоотехнигынь нүхэр Старков) байгша оной үнгэрһэн арбан һарын туршада нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1226,5 килограмм һүн һаагдаа һэн. Тэрэ тоодо октябрьда үнеэн бүхэнһөө 96,5 килограмм һаагдаһан байна. Ондоогоор хэлэхэдэ, нёдондоной энэ үеынхиһээ хоёрһоо үлүү дахин ехэ һүн абтаһан болоно.

Дүршэлтэй һаалишан Намжилма Цыбикова үнеэн бүриһөө арбан һарада 1738 килограмм, Аграфена Содномова—1622 килограмм һү һаагаа. Дулсан Цыбикжапова, Цырма Цыбенова, Софья Ширапова гэгшэд мүн лэ һайн амжалта туйлаа.

Һү һаали октябрьда горьтойгоор дээшэлүүлжэ, аймагтаа түрүүлээд, тус колхоз КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан юм.

Ноябрь һарадашье һү һаали тэнлэ доошолоогүй. Үнеэд тусхай рационоор эдеэлүүлэгдэнэ. Колхозой һаалишан бүхэн улам эршэмтэйгээр ажаллажа, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумдэ хубита бэлэгээ бэлдэнэ.

Б-М. Дондоков.

Хори.

ДОЛООН ЖЭЛЭЙ ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) 1. Москвагай область. Хайлуулга хэхэ хэдэн хүдэлмэри оньһожоруулхын тулада хёоһон һонирхолтой машина, хүндэ машина бүтээлгын Электростальска заводой механохабсаралгын нэгэдэхи цех соо предприятиин инженернүүдэй ухаалан зосуглуулан хабсаргагдажа байна. 2. Череповецкэ металлургическа заводто «2800» гэжэ маркын шэнэ прокатна стан туршажа үзэгдэбэ. Хабтайлгажа нимгэлэгдэһэн түрүүшын булад үйлэдбэрилэгдөө.

ТАСС-эй фотохроника.

Магазин соо...

Аймагай түб тосхон болохо Курумканда баригдажа байһан магазинай гэр һаяхан ашаглалгада үгтэбэ. Мүнөө энэ гэрэй үүдэндэ «Раймаг» гэһэн гаршаг аржын харагдана. Магазин соо ороходо, ханын захаар үлгэгдэһэн плати, пальто, таг дээгүүр табигдаһан валенка, бүд болон бусад эд бараан ажалшадай дура буляан таатай зохидоор жэрылдэнэ. Энэ магазин үглөөнэй 9 часһаа үдэшын 6 час болотор хүдэлдэг юм.

Магазинай нээгдэһэн түрүүшын үдэр хүн зон эндэ илангаяа олооро ерээ. Наймаалагшад Е. Цивилева, А. Хороших, Е. Колмакова гэгшэд тэрэ үдэр ажалшадта ехэ мүнгэнэй эд бараа наймаалжа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Е. Цыренова.

Хилын саанаһаа

ВСРП-гэй долоодохи съездэ хабаадаһан КПСС-эй делегаци ВСРП-гэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хани ёһоор уулзаба

БУДАПЕШТ, декабриин 4. (ТАСС). Нүхэд Янош Кадар, Карой Кишш, Дьердь Марошан, Ференц Мюнних ВСРП-гэй долоодохи съездэ хабаадалсаһан КПСС-эй делегациин гэшүүдтэй: КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущев, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн П. Н. Демичев, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн И. П. Казанец, Москва городой Ленинградска райкомой секретарь Е. С. Наумова, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн Т. Ф. Штыпов гэгшэдтэй, Н. П. Хрущеватай декабриин 4-нэй үдэр ВСРП-гэй ЦК-гэй байшан соо уулзаа.

Хоёр партиин түлөөлэгшэд һанамжанууд тухайгаа хани ёһоор хөөрэлдөө. Сталинска шангай лауреат уран зурааша Ф. Я. Голубковой зураһан «В. И. Ленин хүдэлмэрилдэг кабинет соогоо» гэһэн зурагые хөөрэлдөөнэй үедэ нүхэр Н. С. Хрущев делегациин зүгһөө бэлэг болгон ВСРП-гэй Центральна Комитедтэ үгэһэн байна.

Венгриин социалистическэ хүдэлмэришэнэй партиин VII съезд хаагдаба

БУДАПЕШТ, декабриин 5. ТАСС-эй корреспондент А. Семенов иигэжэ дамжуулна: Венгриин социалистическэ хүдэлмэришэнэй партиин VII съезд дээрэ мүнөөдэр ВСРП-гэй хүтэлбэрилхы органуудай һунгалта болоо. Түгэсхэлэй заседани дээрэ Янош Кадар үгэ хэлэһэн байна.

Центральна Комитедэй 71 гэшүүн, ЦК-гэй гэшүүндэ 23 кандидат, Центральна шалгалтын комиссида 15 хүн һунгагдаа гэжэ Янош Кадар мэдээсээ. Этигэл найдабари олтоһонойнь түлөө хүтэлбэрилхы органуудай шэнэ составай зүгһөө съездын делегадуудта гүнзэгы ехэ баясхалан хүргөөд, энэ этигэл найдабариие етнай харюулхабди гэжэ Кадар мэдүүлээ.

Шэнээр һунгагдаһан Центральна Комитет, Центральна шалгалтын комисси мүнөөдэр түрүүшынгээ заседанинуудые үнгэргөө гэжэ Янош Кадар удаань мэдээсээ. ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүдые Центральна Комитет һунгаа. Политбюрогой составта урдынь бүхы гэшүүд дахяад һунгагдаһан, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүндэ кандидат байһан нүхэр Дежэ Немеш политбюрогой гэшүүнээр шэнээр һунгагдаа.

Политбюрогой гэшүүндэ кандидадуудаар Золтан Комочин, Шандор Гашпар, Иштван Сирмаи гэгшэд һунгагдаһан байна.

ВСРП-гэй Центральна Комитедэй секретарьнуудаар Йене Фок, Лайош Фехер, Янош Кадар, Карой Кишш, Дьердь Марошан, Иштван Сирмаи гэгшэд һунгагдаа.

ВСРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретаряар Янош Кадар һунгагдаа. Энэ мэдээсэлые съездэ хабаадагшад удаан саг соо альга ташан угтаа.

ВСРП-гэй ЦК-гэй секретарь урда тээнь байһан Дьюла Каллаи гэгшые ВНР-эй правительствын түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын тушаалда томилхые Центральна Комитет дурадхаа гэжэ Янош Кадар саашань мэдээсээ. Гүрэнэй хүтэлбэрие саашадань бэхижүүлхэ зорилгоор иимэ һанамжа оруулагдана гэжэ Янош Кадар тэмдэглэһэн байна.

Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшээр Дьюла Фодор һунгагдаа.

Центральна хиналтын комиссине Центральна Комитедэй һунгаһан тухай, энэ комиссиин түрүүлэгшээр Шандор Ногради гэгшын һунгагдаһан тухай Янош Кадар мүн лэ мэдээсэбэ.

Партиин центральна орган «Непсабадшаг» газетын редколлегиин хүтэлбэрилэгшээр Дэжэ Немеш дахяад һунгагдаа.

Н. С. Хрущевто Венгриин ажалшадай үгэһэн бэлэгүүд

БУДАПЕШТ, декабриин 5. (ТАСС). Венгриин социалистическэ хүдэлмэришэнэй партиин VII съездын хүдэлмэриин мүнөөдэр дүүрэһэнэй һүүлээр, съездын болоһон байшан соо Бач-Кишкун областиин түлөөлэгшэд областиин ажалшадай зүгһөө нүхэр Н. С. Хрущевто, тэрэнэй һамган Н. П. Хрущевада бэлэгүүдые барюулаа.

Иимэ анхаралай түлөө Никита Сергеевич халуун баясхалан хүргэһэн байна.

Совет болон хитад арадай хани барисаан бэхижэнэ

ПЕКИН. (ТАСС). Хитадай ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд хитад-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй гэшүүдтэй декабриин 4-дэ Пекиндэ уулзаба. Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 42 жэлэй ойе һайндэрлэлгын үедэ энэ делегаци Советскэ Союзда ошоод бусаһан байгаа.

Манай делегациие Советскэ Союзда угаа ехэ хани халуунаар угтаа, манай бүхы аяншалга хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн байна. Хитад арадта гүнзэгы ехэ дуратайгаар, хани ёһоор хандадагыемнай дамжуулыт гэжэ совет хүнүүд бидэнии гуйһан байна гээд, делегациин хүтэлбэрилэгшэ, КНР-эй Культурын министрын орлогшо, хитад-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй центральна правлениин генеральна секретарь Цянь Цзюнь-жуй хэлээ.

Агуухэ совет арад угаа ехэ эршэ зориг тойгоор коммунизм байгуулжа байна. Бидэнэр тэндэ аяншалхадаа, өөрынгөө асари ехэ долоон жэлэй түсэбые совет арад болзорһоонь урид, үлүүлэн дүүргэжэ, социализмын бүхы лагериин хүсэ шадалые, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хүсэнүүдые улам бэхижүүлхэ гэжэ бидэнэр этигэһэн байнабди гээд, Цянь Цзюнь-жуй хэлээ. Совет арад бидэндэ хододоо эрхим үльгэр жэшээ харуулха, бидэнэр Советскэ Союзһаа улам саашадаа һургаал абадаг байха ёһотойбди гэжэ Цунь Цзюнь-жуй онсолон тэмдэглээ.

Хитад-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй болон гадаадын оронуудтай хани барисаа, культурна холбоо байгуулха советскэ бүлгэмүүдэй союзай, советско-хитадай хани барисаанай бүлгэмэй хоорондо харилсаа холбоо байгуулха хэлсээндэ бидэнэр Москвада гар табиһан байнабди гэжэ тэрэ хэлээ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитедтэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Политическэ комитедтэ Алжир тухай асуудал саашадаа зүбшэн хэлсэгдэбэ. Декабриин 3-най үглөөнэй заседани дээрэ Иорданиин, Либериин, Кубын болон Советскэ Союзай делегадууд үгэ хэлээ.

Эйзенхауэр Вашингтонһоо мордобо

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Американ Холбоото Штадуудай президент Дуайт Эйзенхауэр декабриин 3-най үдэшэ самолёдто һуужа, Вашингтонһоо гараа. Европын, Азиин, Дүтын Зүүн зүгэй 11 оронуудаар тэрэ аяншалхань.

Эйзенхауэр Римдэ ерэбэ

РИМ. (ТАСС). США-гэй президент Д. Эйзенхауэр албанай хэрэгээр декабриин 4-дэ Римдэ ерэбэ.

Президент Эйзенхауэр Римдэ хэлсээ хэбэ

РИМ, декабриин 5. ТАСС-эй корреспондент А. Красиков иигэжэ дамжуулна. США-гэй президент Эйзенхауэр Италиин гүрэнэй ажал-ябуулагшадтай политическэ хэлсээ хэжэ мүнөөдэр дүүргээ.

Италиин Республикын президент Гронки, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Сеньи гэгшэдтэй Эйзенхауэр уулзаа. США-гэй гүрэнэй секретариин орлогшо Мэрфи, Италиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Пелла гэгшэд уулзалгада хабаадалсаа. Тусхай мэдээнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи харилсаанууд тушаа асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Хоёр ороной хабаадалсадаг уласхоорондын организацинуудай саашадаа ямар ажал-ябуулга эрхилхэ байһан тухай мүн лэ хэлсэгдээ. Ази, Африкын экономическа талаараа хүгжэлтэ багатай оронуудта туһалха хэрэгтэ баруун гүрэнүүдэй яажа хабаадаха тухай, США-гэй болон Италиин хабаадалсадаг Баруун Европодохи хэдэн оронуудай экономическа бүлэглэлнүүдэй болон США-гэй хоорондохи харилсаан тухай асуудалнуудые Эйзенхауэр Италиин гүрэнэй ажал-ябуулагшадтай зүбшөө.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Тарилгынь талмай үргэдэнэ

Курумканай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз жэлһээ жэлдэ тарилгынгаа талмай үргэдхэжэ, баян ургаса хуряадаг юм. Хэрбээ 1953 ондо 2380 гектар талмайтай байгаа һаа, энэнь байгша ондо 400-гаад гектараар нэмэһэн байна.

Е. Цыренова.

Һурагшадай туһаламжа

Санагын интернат-һургуулиин һурагшад «Коммунизм» колхоздо (Закамен) саг үргэлжэ туһалдаг юм. Эдэнэр колхозой түб тосхонһоо арбаад модондо байрладаг Хурлиг гэжэ газарта ошожо, малшадта шэнэ гэр байра барилсаһан, багша Д. М. Шагдуровичын хүтэлбэреэр гэрэй модо, хүбхэ машинаар зөөжэ асарһан байна. Тус һургуулиин һурагшад сүлөөтэй сагтаа колхоздоо иигэжэ али болохоор туһална.

В. Доржиев.

Бидэнэй эрилтэ

Манай Сэлэнгын совхозой гурбадахи фермэдэ соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха эрхэ байдал мүнөө хүрэтэр бии болгогдоогүй байһаар. Фермымнай клуб хододоо хаалтатай байдаг. Тиимэһээ бидэнэр кино хараха, лекци шагнаха аргагүйдэнэбди.

Энэ жэлэй август һарада фермэ дээрэмнай медпункт нээгдэхэ ёһотой байгаа. Теэд мүнөө болотор нээгдээгүй зандаа. Мүн банимнай үнинэй түлигдэнэгүй.

Эдэ дутагдалнууд имагтал манай фермын хүтэлбэрилэгшэдэй ажалшадай культурна эрилтэнүүдтэ албан хойрогоор хандана гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб.

Сэлэнгын совхозой партийна комитет, дирекци болон Селендумын поселково Совет зонойнгоо эрилтэдэ анхаралтайгаар хандадаг болохо ёһотой.

Д. Базаров.

Булганай мүрөөр...

Һулахан элшэеэ сасаргаһаар үглөөнэй наранай мандан хөөрэн дэгдэхэдэ, сайран зэнхыһэн хангай тайга, хада ууланууд шаргал үнгөөр гэрэлтүүлэгдэн, хүнэй досоо гэрэл оруулһандал гэнэ. Эгээл энэ үедэ дүшөөд наһанай, дунда зэргын бэетэй хүн Түргэнэ голые зубшан, хүр саһа махан гэшхэлхэ зуураа, иишэ тиишээ хёрхоор гэтэн харана, үе үе болоод лэ шагнаархана. Гэнтэ нохойн хусаха абяан дуулдажа, Матвей Маланович ябадалаа түргэдхэбэ. Нохойдоо дүтэлжэ ерэхэдээ модоной гэшүүһэн дээгүүр нэгэ бишыхан ангай дүүлижэ ябахыень обёорбо. Мэргэн ангуушан үргэлжэ ябаһан бууга мүр дээрэһээ һуга татан сасуугаа, хиидэжэ ябаһан булган тээшэ буудажархина. Уданшьегүй модоной набшаһа һаршагануулан бээлэйн шэнээн бишыхан ан дээрэһээ унажа ерэбэ.

Үдэрэй тэн багта ангуушанай бүһэдэ нэгэ булган, арбаад хэрмэн шагтагалаатай ябаба. Яруунын ангуушадай дунда мэдээжэ болоһон нүхэр Шагдонов арба гаран жэл соо агнуури хэжэ, ангуудай зан абари һайса мэдэхэ болонхой.

Үглөөнэй хүйтэндэ хэрмэн ехэнхидээ уурхай соогоо хэбтээд, үдэр тээшэ дулааншаг болоходо, газаашаа гарадаг юм. Матвей Маланович хэрмэнүүдэй газаашаа гарахыень хүлеэнгүй, уурхайһаань гаргажа баридаг һайн дүршэлтэй болонхой. «Ангай мүр мүрлэн, «арбан» зүг адаглан, хараһан аңгаа табидаггүй, бэрхэл ангуушан даа» гэжэ нүхэр Шагдонов тухай нютагаархиниинь хэлсэдэг.

Энэ дүршэлтэй ангуушан гүрэндэ эрхим шанартай арһа тушааха гэжэ саг үргэлжэ оролдодог юм. «Илангаяа булга, хэрмэ буудахадаа, арһыень гэмтээнгүй абаха шухала. Тиимэһээ хэрмэнэй нюдэ тудажа буудахада һайн байдаг. Иигэжэ буудагдаһан хэрмэнэй арһаниинь нэгэдэхи сортынхёор абтадаг» гэжэ нүхэр Шагдонов хөөрэдэг. Матвей Малановичын тушааһан арһанииньхододоо нэгэдэхи сортынхеэр абтадаг юм.

Яруунын ангай олзоборилгын ажахыда ангуушанаар ажалладаг нүхэр Шагдонов энэ намарһаа 4500 түхэригэй ангай арһа тушаажа, сезонойнгоо даалгабариие 150 гаран процент дүүргээ.

— Үнгэрэгшэ жэлэй агнууриин сезондо абаһан социалистическэ уялгаяа 200 гаран процент дүүргээ һэм, энэ жэлэйнгээ түсэбые 300 процент хүрэтэр дүүргэхэ хүсэлэнтэйб, — гэжэ нүхэр Шагдонов мэдүүлнэ.

Н. Дамбаев.

Ямар фильмнүүд харуулагдахань бэ?

Декабрь һарада республикымнай кинотеатрнуудта шэнэ шэнэ кинофильмнүүд олоор харуулагдахань. Мүнөө үедэ городой киноэкрануудта «Мамлюк» гэжэ һонирхолтой фильм харуулагдажа байна.

Горькиин нэрэмжэтэ киностудиин зохёон гаргаһан «Фома Гордеев» гэжэ фильм дотор хаанта Россин үедэхи ажабайдал зураглагданхай. Һарын дүүрэтэр городой кинотеатрнуудта иимэ картинанууд харуулагдаха гэбэл: «Баллада о солдате» (Мосфильм), «Неоплаченный долг» (Ленфильм), «Василий Суриков» (Мосфильм), «Адам хочет быть человеком» («Литва»), «Его поколение» (Киевэй киностуди), «Пучина» (Ленфильм), «Верные сердца» (Научна фильмнүүдые гаргадаг Москвагай киностуди), «Песня о Кольцове» (Мосфильм), «Я вам пишу» (Молдова фильм).

Манай ороной киностудинуудта зохёогдожо гаргагдаһан уран һайханай фильмнүүдһээ гадна, хари гүрэнэй кинокартинанууд мүн лэ олоор харуулагдаха юм. Хилын саанахи фильмнүүд сооһоо «Опиумная война» гэжэ кинокартина һонирхолтой байха юм. 19-дэхи зуун жэлэй эхеэр Англиин наймаашадай Хитадта хара тамхи ехээр наймаалһан, тэрээн дээрэһээ үүсхэгдэһэн дайн тухай тэрэ фильм соо хэлэгдэхэ. Гадна баруун Европын хэдэ хэдэн оронуудай фильмнүүд республикымнай ажалшадта харуулагдаха.

Баргажанай аймагай Үүрэгэй дунда һургуулиин һурагшанар Нина Филиппова, Мария Иванова, Николай Колмаков гэгшэд өөһэдынгөө класс сэбэрлэжэ байна.
А. Мантаевай фото.

Уласхоорондын шэнжэлэл

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ ОРОНУУДАЙ ХҮСЭ ШАДАЛ — БАТА БЭХИ ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХА ЭШЭ ҮНДЭҺЭН МҮН

Венгриин социалистическэ хүдэлмэришэнэй партиин VII съездын хүдэлмэри, энэ съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ бүхы оронуудта ехээр һонирхогдоо. Шэнэ байдал зохёолгодо арадай Венгриин туйлаһан, илангаяа революцида харша үймөө бута сохиһонһоо хойшонхи, гурбан жэлэй турша соо туйлаһан гайхамшагта амжалтануудаар социализмын агуухэ лагериин оронуудай ажалшад, бүхы түрүү хүн түрэлтэн үнэн зүрхэнһөө баясана. Венгридэ, социалистическэ бусад оронуудта капиталистическэ ёһо гурим дахин һэргээхэ һанаашалга гарган, «Венгриин асуудал» гэдэг тушаа харата муухай шууяа татагшадые эдэ амжалтанууд бүри ехээр галзууруулна.

Эб найрамдалай, социализмын дайсад социалистическэ оронуудай эб эмхи алдуулан, тэдэниие нэгэ нэгээрнь бута сохихые хүсэгшэд Венгридэхи революцида харша үймөөндэ ехээр найдаһан байгаа. Зүгөөр тэдэнэй найдабари тон бэлэхэнээр буруу һүрэһэн байна. Венгриин арад өөрынгөө партиие тойрон батаар жагсаад, социалистическэ лагериин бүхы гүрэнүүдтэй нягта жагсаалтайгаар, хани ёһоной һайн харилсаатайгаар ажаһуунa. «Социалистическэ орон бүхэн тус тустаа, мүн бүхы социалистическэ лагерь мүнөө түгэлдэр хүсэтэй болоо, манай хүсэнүүд илагдашагүй» гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев ВСРП-гэй съезд дээрэ онсолон тэмдэглэһэн байна.

Социализм уласхоорондын бүхы оршон байдалда нүлөө үзүүлдэг хүсэн болоо. Совет орон өөрынгөө ажахын байгуулалтаар дэлхэйдэхи событинуудтаа гол нүлөө үзүүлнэ гэжэ В. И. Ленинэй хэлэһэн заабари мүнөө тусгаар удхашанартай болоод байна.

Советскэ Союзай, социалистическэ бүхы лагериин экономическа хүсэ шадал хэнэйшье тоонгүй байхын аргагүй ушар баримта болоод байна. Совет ороной ажахын талаар гаргадаг үүсхэлнүүдые, амжалтануудые буржуазиин хэрэгсээнгүй гарадаг үе саг үни хада үнгэрөө. Социализмын экономикые, СССР-эй болон социалистическэ бусад оронуудай арадай ажахын хүгжэлтын түсэбүүдые шэнжэлхын тулада томо томо капиталистическэ гүрэнүүдтэ мүнөө угаа ехэ оролдолгонуудай гаргагдажа байдагые бидэнэр мүнөө харанабди. Энээн тухай баруун оронуудай газетэ, журналнуудһаа гадна, капиталистнуудай олон тоото энгэй организацинууд, тэрэшэлэн гүрэнэй органууд мүнөө ехэ анхарал хандуулна. Капитализмын болон социализмын экономическа хүгжэлтэнүүдые, тэдэнэй ерээдүйн түсэбүүдые наринаар шэнжэлһэн, сасуулһан статистическэ суглуулбаринууд, парламентнуудай элдэб комиссинуудай томо томо элидхэлнүүд хэблэн гаргагдадаг болоо.

Эдэ шэнжэлэлгэнүүдэй авторнуудай нилээд олониинь социализмын түүхэтэ илалтануудые бага болгохые эрмэлзэдэг болобошье, социалистическэ экономикын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, капиталистическэ экономикын хүгжэлтын замда улам бүри ехэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдодог боложо байһан бодото баримтануудые хэрэгсээнгүй алгасан гаража шаданагүй. Социализм капитализм хоёрой экономическа талаараа тад ондо ондоогоор хүгжэдэг байһаниинь социалистическэ ёһоор ажалаа эрхилэлгын лаб булюу һайн байһан тухай гэршэлжэ үгэнэ. Энэ ушарһаа уламжалан олониитын хоёр байгуулалтын хоорондохи мүрысөөндэ социализм түрүү һуури эзэлхэ гэжэ капиталистическэ оронуудай ажал-ябуулагшад мэдэрхэ баатай болоно.

Зүб юумэ, зүб лэ байдаг. Һүүлэй гурбан жэлэй турша соо СССР-эй промышленностиин продукци 23 процентээр дээшэлээ, тиихэдэ Американ экономико энэ үе соо оройдоол 3,1 процентээр ургаһан байха юм. Советскэ долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдээд байхада, 1965 ондо социалистическэ оронууд дэлхэйн экономикодо булюу һуури лаб эзэлжэ, дэлхэйн промышленностиин продукциин хахадһаа үлүүе бүтээдэг болохо.

Хүсэнүүдэй тэнсүүриин социализмын аша туһада тааруугаар хубилһан, социализмын экономическа болон сэрэгэй хүсэ шадалай ургаһан баримта баруун гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ һанаа оруулмаар нүлөөлжэ, уласхоорондын оршон байдалай һайжаржа эхилһэнэй гол шалтагааниинь боложо үгэнэ. Энээндэ Советскэ Союзай, социалистическэ бусад гүрэнүүдэй эб найрамдалда дуратай гадаадын политика, хамагай түрүүндэ нүхэр Н. С. Хрущевой США-да аяншалга угаа ехэ үүргэ дүүргээ. Баруун оронуудай зарим шэнжэлэгшэд эдэ оронуудай зүгһөө «хүсэ баримталха» хараа бодол бэелүүлһэнэй, тэдэнэй үмэнэ Советскэ Союзай «буулта хэһэнэй» эсэстэ уласхоорондын шахардуу байдал һуларжа байна гэжэ харуулхые баруун оронуудай зарим шэнжэлэгшэд оролдодог байна.

Советскэ Союз «буулта хээ», тусхайлбал, Баруун Берлин тухай асуудалаар буулта хээ гэжэ баруун оронуудай номнолшод баталан хэлэхэдээ, гүнзэгы ехээр эндүүрнэ гээшэ. Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын гуримые усадхаха, Германитай эбэй договор баталха гээшэ мүнөө үеын эгээл шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ Советскэ правительство урда мэтэ тооложо.

Аденауэр ГДР-эй ажалшадай социалистическэ туйлалтануудые усадхахые уряалдаг байна.

Дэлхэйн бүхы арадуудай зорилго Аденауэрай, тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй зорилгодо орходоо тад ондоо юм. Хүн түрэлтэн бата бэхи, саг үргэлжын эб найрамдал хүсэнэ. Дай һүжэрөөгшэдэй замда хүдэлшэгүй бэхи һаад, хаалта болоогшо Советскэ Союзай, социализмын бүхы агуухэ лагериин эб найрамдалда дуратай политикые хүн түрэлтэн эрид шууд дэмжэнэ.

ЛЕЙБОРИСТСКА ПАРТИИН КОНФЕРЕНЦИ

Англиин Блэкпул городто ноябриин эсэс багта Англиин лейбористска партиин онсо яаралтай конференци болоо. Октябриин 8-най парламентска һунгалтын үедэ лейбористнуудай диилдэһэнэй (гурба дахин удаа дараалуулан) эсэстэ тэдэнэй дунда шэнэ хүсэтэйгөөр һүжэрэн дэлгэрһэн арсалдаан энэ конференци дээрэ үргэлжэлүүлэгдэһэн байна.

Гэйтскелл түрүүтэй партиин баруунай хүтэлбэриин гол хараа шугамай хэр зүб байһан тухай хөөрэлдөөн конференци дээрэ гол түлэб болоо. Энэ хүтэлбэриин политикаһаа уламжалан лейбористнуудай нэрэ хүндэ буураһан, тэрэнэй нүлөөн орон дотор һуларһан байна. Парламентын һунгалтын үедэ лейбористнууд юундэ урагшагүй дөөб гэхэдэ, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд консерваторнуудай хараа бодолһоо ямаршье илгаагүй хараа бодолые программна документнүүд соогоо хамгаалдаг байгаа бшуу. Промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ абахаһаа арсаад, энгэй монополинуудай хэрэгүүдтэ гүрэнэй «акционер боложо» хабаадалсаха политика бэелүүлхэ гэжэ эдэ документнүүд сооонь хараалагдадаг байгаа. Ондоогоор хэлэхэдэ, лейбористнуудай баруунай үзэл баримталдаг удамаршад социалистическэ уг зорилгонуудһаа арсаад, үнэндөө капитализмые бэхижүүлхэ замда ороһон байна. Гадаадын политикын талаар лейбористнуудай программа консерваторнуудай программаһаа тиимэ ехэ илгаатай бэшэ юм. Тиихэдэ лейбористска партиин хүтэлбэрилэгшэд НАТО болон сэрэгэй бусад бүлэглэлнүүдые саашадаа дэмжэхэ байһан тухайгаа элирхэйлэн мэдүүлһэн байгаа.

Баруунай үзэл баримталдаг хүтэлбэрилэгшэдэй иимэ хараа бодолые жиирэй лейбористнууд, парти дотор зүүнэй тала баримталагшад эрид шууд буруушааna. Партиие бөөрэнхы үзэлэй замаар элитээр ябуулха гэжэ Гэйтскеллын һэдэлгэ гаргажа байһые конференциин олонхи делегадууд буруушаагаа.

Ямаршье политическэ резолюци баталжа абангүйгөөр, Блэкпулдэхи конференци хүдэлмэреэ дүүргээ. Гэбэшье Англиин ажалшадай аша туһада харша политикые баруунай үзэл баримталдаг хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулдаг байһые лейбористска партиин олонхи гэшүүд буруушаана гэжэ энэ конференци харуулаа.

И. ЧИГИРЬ.

Редакторай орлогшо С. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01214. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 5125.